

## Doma

Po ležernih poletnih mesecih se septembra začne več aktivnosti. Novo šolsko leto za otroke in starše, za sindikate pa največkrat nov val pogajanj za tarifni del v kolektivnih pogodbah dejavnosti, v podjetjih pa se sindikalni zaupniki dogovarjajo za višje plače in izplačila ob koncu leta.



Prvi torek v mesecu je za SKEI Slovenije rezerviran za sejo izvršnega odbora. Stalnica dnevnega reda so pogajanja za tri kolektivne pogodbe dejavnosti. Vodje pogajalskih skupin so dobili nove mandate in usmerite, ki naj bi v pogajalski proces vpeljale nove metode in višje zahteve.

Na ta način se je še podpisal Aneks št. 6 h kolektivni pogodbi za kovinsko industrijo, ki s 1.9.2023 prinaša kar 15% višje NOP.

Pogajanja za dejavnost elektroindustrije so bila izvedena sredi septembra in zaenkrat še ne prinašajo konkretnega rezultata. Se pa bodo seveda nadaljevala.

Pogajalci za dejavnost kovinskih materialov in livarn še usklajujejo svoj predlog za jesenska pogajanja, so pa že dosegli povišanje plač za 6% s 1.6.2023.

Seveda so dogovori v podjetjih lahko boljši, višji. Le aktivnosti je potrebno voditi in se z delodajalci uvesti za pogajalsko mizo.

Na dnevnem redu seje izvršnega odbora so bile tudi poplave in razgovori o tem, kako lahko pomagamo. Sprejet je bil sklep, da se odpove ribiško tekmovanje in se sredstva namenijo prizadetim v poplavah. Prav tako so se člani

izvršnega odbora odločili, da se višina izplačil solidarnostnih pomoči članom podvoji, kriteriji za izplačilo pa ostajajo enaki.

Naslednja aktivnost pod okriljem SKEI Slovenije je bil dvodnevni seminar za mlade. Organizirala in izvedla ga je Komisija za mlade SKEI, udeležba pa je bila velika. Več kot 25 mladih, željnih znanja in izkušenj je sodelovalo na seminarju.

Sindikalni aktivizem, kaj je sindikat, kako lahko pomagam, .... Aktualne teme, ki ne smejo nikoli zamreti, če želimo, da boš naš jutri bolj kakovosten.

Predsednik komisije, J. Gašpir: *»Članice in člani mlajše generacije sindikalistk in sindikalistov smo se med delavnicami soočali z našimi pogledi ter zavedanjem o pomenu sindikalne organiziranosti in delovanja tako na ravni podjetji kot dejavnosti, v katerih delamo ter širše in si izmenjevali izkušnje ter črpali ideje in motivacijo za nadaljnje sindikalno sodelovanje.«*



Septembra se v več regijah izvedejo seminarji za sindikalne zaupnike, zaključuje pa se tudi vpis v e-študij, ki bo letos usposobil 7. generacijo študentov.

## Ekonomski in demografski podatki

V letu 2021 so podjetja pod tujim nadzorom ustvarila 27,3 % vse dodane vrednosti in zaposlovala 26,9 % vseh zaposlenih.



Zemeljski plin je bil v letošnjem 2. četrtnem za gospodinjstva dražji za 2 %, za negospodinjstva pa cenejši za 28 %. Tudi cene elektrike so bile za prvo skupino odjemalcev višje (za 7 %), za drugo pa nižje (za 4 %).

Stroški dela za dejansko opravljeno delovno uro so se v medletni primerjavi na skupni ravni znova zvišali. Najbolj so se dvignili v rudarstvu. V letošnjem 2. četrtnem so bili stroški dela v poslovnih odhodkih, vrednost kazalnika gospodarnosti poslovanja in dodana vrednost v prihodkih od prodaje najvišji v storitvenih dejavnostih.

V primerjavi z 2. četrtnem prejšnjega leta se je število opravljenih delovnih ur zmanjšalo. Delež teh ur med plačanimi urami je bil prav tako nižji.

V primerjavi z junijem se je število registracij in stečajev zmanjšalo.

V primerjavi z junijem so bili skupna vrednost industrijske proizvodnje, skupni prihodek od prodaje v industriji in vrednost zalog v industriji nižji.

Delovno aktivnih je bilo na mesečni ravni približno 2.400 manj, skupno nekaj več kot 933.000 oseb. V primerjavi s prejšnjim julijem se je število povečalo za 1,2 %. Primerjava skozi daljše časovno obdobje kaže na rast števila dolgotrajno bolniško odsotnih delovno aktivnih oseb.

Polovica zaposlenih lani v povprečju mesečno zaslužila manj kot 1.229 EUR neto. Lani se je po začasni podatki strukturne statistike plač povprečna mesečna neto plača v kohezijski regiji delovnega mesta zahodna Slovenija v primerjavi z letom prej dvignila za 7,3 %, v vzhodni Sloveniji pa nekoliko manj (za 6,6 %).

Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih so še vedno v upadu. Na mesečni ravni so se znižale za 0,5 %, najizraziteje v proizvodnji kovin, medtem ko so bile na letni ravni višje za 2,1 %.

V primerjavi z avgustom se je razpoloženje v gospodarstvu nekoliko izboljšalo, v primerjavi z lanskim septembrom pa je bilo rahlo slabše.

Povprečna plača za julij je v bruto znesku znašala 2.202,08 EUR, v neto znesku pa 1.428,46 EUR. Od plače za junij je bila nižja, in sicer nominalno za 0,2 %, realno pa za 0,4 %.

Primanjkljaj sektorja država je v letu 2022 znašal 1.717 milijonov EUR ali 3,0 % BDP, bruto dolg ob koncu leta 2022 pa 41.242 milijonov EUR ali 72,3 % BDP.

Julija se je obseg proizvodnje na mesečni ravni zmanjšal, na to so vplivale vse opazovane dejavnosti razen trgovine. Upadel je tudi na letni ravni, na ravni prvih sedmih mesecev leta pa se je nekoliko povečal.

Lani je celotno gospodarstvo prvič po desetih letih izkazalo primanjkljaj s tujino, prvič po letu 2009 so primanjkljaj ustvarile tudi nefinančne družbe. Država je primanjkljaj zmanjšala. Finančne družbe so presežek ohranile, prav tako so gospodinjstva leto zaključila s presežkom.

Življenjske potrebščine so se septembra na letni ravni v povprečju podražile za 7,5 %, na mesečni pa za 0,3 %. K letni inflaciji so največ prispevale podražitve hrane in brezalkoholnih pijač (za 9,2 %), k mesečni pa višje cene električne energije (za 10,0 %).

## Poslana strokovna gradiva

- Sindikalna lista za september 2023



## Aktivnosti v sindikalnih podružnicah

- ITW Tolmin: pogajanja za PKP

## Mednarodni dan starejših



Delež starejših prebivalcev narašča tako v Sloveniji kot na ravni EU. Izobrazba predstavnikov te starostne skupine v Sloveniji je v povprečju nižja od izobrazbe celotnega prebivalstva. Starejši manj od povprečja uporabljajo internet, se pa njihov delež med uporabniki zvišuje.

### **Prebivalstvo Slovenije se stara**

1. januarja letos je bilo v Sloveniji 453.708 prebivalcev, starih najmanj 65 let. Njihov delež v celotnem prebivalstvu narašča. Med letoma 1991 in 2023 je zrasel za 10,6 odstotne točke, tj. z 10,8 % leta 1991 na 21,4 % letos. Dviguje se tudi povprečna starost prebivalstva: na začetku leta 1991 je bila 35,9 leta, na začetku leta 2023 pa 44,0 leta ali za več kot 8 let višja. Po občinah so bili v povprečju najmlajši prebivalci Komende (39,3 leta), najstarejši pa prebivalci Osilnice (52,1 leta).

Zvišuje se tudi koeficient starostne odvisnosti starih. Ta pove, koliko prebivalcev, starih 65 let ali več, je odvisnih od 100 delovno sposobnih. Vrednost tega kazalnika je bila na začetku letošnjega leta 33,7 ali za 14,1 odstotne točke višja kot konec leta 1999. Najnižja je bila v občini Benedikt (20,4), najvišja pa občini Osilnica (64,0).

Delež oseb, starejših od 65 let, v celotnem prebivalstvu je bil lani največji v Italiji (23,8 %), najmanjši pa v Luksemburgu (14,8 %). Povprečje EU-27 je bilo 21,1 %, enako kot v Sloveniji.

### **Raven dosežene izobrazbe med starejšimi nižja od povprečja**

Lani je imelo osnovnošolsko izobrazbo ali manj 21,9 % prebivalcev Slovenije, med starimi najmanj 65 let je bilo takih 36,5 %. Ravno obrnjeno je bilo pri osebah z višješolsko ali visokošolsko izobrazbo. Delež v celotni populaciji je znašal 25,5 %, med starejšimi pa 14,9 %. Izobrazbena sestava se izboljšuje. Delež terciarno izobraženih se je med letoma 2012 in 2022 povečal za 6,7 odstotne točke (z 18,8 % na 25,5 %), med starejšimi (65 let ali več) pa za 4,2 odstotne točke (z 10,7 % na 14,9 %). Med starejšimi se je delež oseb z največ osnovnošolsko izobrazbo zmanjšal za 11,2 odstotne točke (s 47,7 % na 36,5 %), medtem ko je bil upad med celotno populacijo nekoliko manjši: v 2012 je imelo največ osnovno šolo 28,1 % oseb, v 2022 pa je bilo takih 21,9 %.